

אוסף סיפורים 'תרלז'
מתוך "ליקוטי שמואל"
מלקט ועורך ש. אייזיקוביץ
eisikovits1@gmail.com

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי שליחת בקשה. eisikovits1@gmail.com,

058-4852-443

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשיכם או כתובות של נציג עלון. אשמח לקבל הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק / להעתיק / לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא בשם אומרם. אבל הבא להדפיס וידפיס בשם אומרם. יביא גאולה לעולם. כמו כן יש אפשרות לקבל כל עלון בכל שפה כמעט שתרצו בתרגום של ווארד.

החיבור הראשון הופיע במסגרת

'מפעל ליקוטי שמואל'

"זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו"

בשעה טובה ומוצלחת, בסייעתא דשמיא, רואה אור ספר חדש ומפעים

ליקוטי שמואל – חומש בראשית

לאחר שנים של עיון, איסוף, ליקוט ועריכה, יוצא לאור ספר ייחודי המאגד – סוף מעשה במחשבה תחילה את מיטב הקטעים, המאמרים, הסיפורים והמשלים שהופיעו בעלוני פרשת השבוע בשנים האחרונות. דברי חן ושכל טוב, שנבחרו בקפידה וערוכים בטוב טעם, כדי להחיות את הלב ולהאיר את השולחן

- מתוכן הפרקים: רעיונות מאירי עיניים לפרשיות השבוע • משלים מעוררי מחשבה
- סיפורים נוגעים ללב • פנינים להעשרה ולהעברה בשולחן שבת

מתאים ללימוד אישי, למסירת דבר תורה ולשיחה משפחתית

ערוך ומוגש בעמל רב על ידי הרה"ג שמואל אייזיקוביץ שליט"א

כעת למכירה במחיר שווה לכל נפש – כרך ראשון על חומש בראשית

להזמנה:

<https://dash.bookpod.co.il/product/2231>

איפה מנשה ? (אהרן ברגמן)

הבחור היקר חזר מהישיבה לימי בין הזמנים. ברוך השם, סוף סוף ניתן לרוות נחת מקרוב ממש. אין צורך בשלט רחוק. אפשר למשש את הנחת בידים. והנה מגיעה שעת הארוחה. המשפחה יושבת וסועדת יחד בנעימות, שחים על דא ועל הא. מקנחים בדבר תורה, מברכים ברכת המזון, ומסיימים את הארוחה.

הופס, מה קורה? האב מסתכל מולו ומתקשה להאמין למה שהוא רואה. הבן יקר קם ממקומו ופונה לעיסוקיו, אולי לסדר לימודו, אבל את הצלחת וכלי האכילה השאיר אחר כבוד על השולחן. מה קורה פה? – תוהה האב, וגם האם מחרה מחזיקה אחריו: האם לא חינוכו את הבחורים בישיבה למינימום אנושיות? האם הם לא יודעים שבתום האוכל צריכים לפנות את כלי האכילה? הרי אין לנו כאן משרתת צמודה שתעשה במקומו את הסדר המינימלי הזה!

ההורים התאפקו ולא אמרו דבר לבנם הם ניסו לדון אותו לכף זכות אך בקושי רב. בארוחה הבאה קרה המפנה. רגע אחרי ברכת המזון פתאום תפס הבחור את עצמו: "הרי מנשה לא נמצא כאן... קרא בחיך וחזר מיד לפנות את הצלחת וכלי האכילה. מי זה מנשה? – שאלו ההורים יחד, כאשר גם האחים והאחיות מצטרפים לשאלה בשקט. "הא", הסביר הבחור, "מנשה הוא עובד הניקיון המסור שבישיבה שמתרוצץ סביבנו כמו משרת נאמן. ברגע שבחור מסיים לאכול, תוך כדי דיבור, הוא מפנה מיד את כל השירים שלו. אין לנו בכלל שום עול ושום תזכורת לגבי המושג של פינוי כלים מהשולחן בישיבה". "חבל מאוד", הפטיר בכאב, "שלא מלמדים אותנו בישיבה את הסדרים המינימליים האלו שצריכים לזכור לכל החיים". "חבל מאוד" – הוסיף האב – "שלא ידענו את זה בבוקר, כך היה לנו יותר קל ללמד זכות עליך". וחזר הבחור לתלמודו, וחזרו הוריו לכבדו ולהוקירו עד מאוד, ולקוות שיזכה להמשיך ולקדש שם שמיים ולהאהיב את התורה על כל רואיו.

הילדות שניצלו (שמחת התורה)

מעשה במשפחה שאבי המשפחה סיפר סיפור מדהים, השגחה פרטית שקרתה עמו ועם בתו שתחיה לפני עשרים וארבע שנים.

הוא מנהל תלמוד תורה, הם התארחו ברמת הגולן בכנס מנהלי תלמודי תורה, ביום שישי נסעו לכנרת ואשתו היתה עם הבנות, הם השתכשכו קצת עם הרגלים במים, ופתאום הילדה בת השש החליקה לתוך המים והתחילה להיאבק עם המים. האמא נבהלה, היא לא ידעה לשחות. מיד רצה לכביש וצעקה לאנשים שיעזרו לה, צועקת וצועקת אבל אנשים לא עוצרים. אחרי ארבע דקות קריטיות, עצר אדם ושאל: "מה קרה? מה את צריכה?". צעקה האמא בהי סטריה: "הבת טובעת! אני לא יודעת מה לעשות!". הוא רץ מהר למים, ראה ילדה נאבקת עם המים, קפץ והוציא אותה. הסתכלה האם על הילדה ואמרה: "לא, יש עוד ילדה, זו אחותה שניסתה לעזור וכנראה גם היא החליקה! תציל לי גם את השניה!". מיד צלל האיש, ולאחר כמה שניות, הוציא גם את השניה שהיתה כמעט חמש דקות בתוך המים. בנס היה בקרבת מקום אדם שהיה רופא במקצועו, מיד עשה החייאה לשתי הילדות וכשהגיע האמבולנס, הבהילו את הילדות לבית החולים "פוריה".

ביום שישי ראו אמנם שהילדה שיצאה ראשונה הולכת ומבריאה, אבל אצל הילדה השניה המצב הלך והחמיר, ולא הצליחו לייצב את מצבה. לאחר דין ודברים, החליטו הרופאים שצריך להסיע את הילדה לטיפול נמרץ בבית החולים "רמב"ם" בחיפה. החליטו בניהם שהוא יחזור לבית ואשתו תמשיך להיות עם הילדה בבית החולים בחיפה.

בדרך לבית, התקשר האב לרבנים שיתפללו עליה. בשבת אירגן תפילות אצל כל החברים והילדים שבשכונה, שהתפללו וקראו תהילים, והוא עצמו לא הצליח לישון כל השבת. בצאת השבת בזמן רבינו תם התקשר לבית החולים, ושאל: "מה עם הילדה?". הבשורה הפתיעה אותו. ענו לו הרופאים: "אל תדאג, קרה לכם נס! ברוך ה' יש שיפור, והיא יצאה מכלל סכנה!". לאחר שבת סוף סוף נשם האב לרוחה. מיד נסע לבית החולים בחיפה, וכשהגיע לחדרה של בתו, שמח לראותה ללא צינורות, אלא רק עם מכשיר אחד שעוזר לנשימה, אכן שיפור גדול מאוד בחסדי ה'. ובכל זאת, עדין הרופאים אמרו שיש עוד עבודה וצריך עוד תפילות, ורק לאחר חודש או חודשים היא תוכל להשתחרר. אשתו אמרה לו שיחזור הביתה, כדי שיהיה עם הילדים, והיא תשאר עם הילדה.

חזר הבעל לעיר והתפלל, שלח את הילדים לבית הספר, והנה אשתו מתקשרת אליו ומבקשת ממנו להגיע לבית החולים. שאל הבעל בחשש: "מה קרה?". ענתה האישה: "תבוא לקחת אותנו, אמרו לנו לחזור הביתה, אין מה לעשות כאן, הכל בסדר!". התפלל הבעל: "איך זה יכול להיות? אולי כדאי בכל זאת להשאיר אותה לבדיקות?". ענתה אשתו: "אין צורך! הרופאים אמרו שהם

בדקו ולא צריך, אפשר לחזור הביתה!". הוא לא היה יכול לעכל את הבשורה המשמחת. ומיד נסע לשם, והנה אכן הבת שלו בריאה כאילו לא קרה כלום. רק לפני שלושים ושש שעות היתה בין חיים ומות. ממש נסים ונפלאות.

לאחר כמה ימים עשו מסיבת הודיה, והזמינו את כולם המציל והרופא. היה זה קידוש השם גדול. סיפר המציל שהוא מורה לצלילה. ולפני שנתיים אירע לו אירוע לבבי, ומאז היה אסור לו לצלול, ורק לפני חודשים התירו לו לחזור ולצלול. שאלו אותו הנוכחים במסיבה: "ואיך הגעת בדיוק למקום?". אמר להם: "אני עורך דין במקצועי, והיתה לנו ישיבה של עורכי דין בטבריה. וכשנגמרו ההרצאות הצעתי לאשתי שנחזור, אבל היא אמרה שנשב עוד לכוס קפה ועוגה. אמרתי לה: 'לא! אני חייב לחזור הביתה'". אני התעקשתי לחזור, אבל אחרי מה שקרה, הבנתי ששלחו לי התעוררות משמים. אפילו אם היה מישו אחר בא להציל, לא בטוח שהיה מצליח לצלול ולהציל אותה, היא הייתה עמוק בתוך המים וכל שניה היתה קריטית.

המציל אינו שומר שבת, אבל הוא היה בעל אמונה בקב"ה. והוסיף לספר: "ביום שבת הלכתי לבקר את הילדה בבית החולים, ראיתי את הילדה עם הצינורות ועם כל המכשירים, הלכתי למרפסת ואמרתי: 'רבונו של עולם! אני יודע שאתה קיים! את מה שהייתי צריך לעשות עשיתי, הוצאתי אותה מתוך המים, עכשיו אתה תעשה את שלך ותציל אותה.'". השני שעשה את החיאה, היה ערבי אחמד חסין. הוא סיפר שהוא היה בכביש הנגדי, ופתאום ראה מהצד השני אישה שצועקת, אמר לאשתו: "בואי נעשה פרסה ונעזור לה" אמרה לו: "עזוב, אנחנו ממהרים, מישו אחר יעצור". אמר לה בעלה: "לפי הצעקות זה נראה מצב חמור, נבוא רק בשביל לראות מה קורה". הערבי סיפר שהוא רופא בבית החולים. הוא נסע לבגיה להתמחות בעשיית החיאה, וחזר לפני שלושה חודשים. וה' שלח בדיוק אותו למקום הנכון. זו ממש השגחה פרטית. "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו".

הנכס היקר ביותר (מעובד מתוך עלון "נזר ברוך" – טבריה)

הכיבוד העשיר ומגשי העוגיות היוקרתיות עדיין נותרו על השולחן. האווירה הייתה שמחה ועליזה, אך היה ברור לכל הנוכחים שלאחר ה"לחיים" החגיגי מתחילה העבודה הקשה בחיים האמיתיים. הסופרמרקט 'גדול בזול', שעבר כעת לידיים חדשות, יצטרך לעבור שינויים רבים כדי להוציא אותו מהגרעון שנקלע אליו בשנים האחרונות, מה שכמעט הביא את בעליו לפשיטת רגל. עד שהגיעו ברוך ועוזי – צמד אנשי עסקים שהחליטו לרכוש את הסופר ולהפוך אותו לרווחי.

כבר למחרת התיישבו השניים על תוכנית עבודה. היה ברור שהיא תהיה כואבת והם יצטרכו לפטר חלק מהעובדים הוותיקים, אך עדיין הדבר עדיף על פני סגירת הסופר לחלוטין, מה שהיה מוביל לפיטור כל העובדים. למחרת, ברוך ועוזי הסתובבו בסופר כדי לנסות ולהבין כיצד ניתן

לחסוך בעלויות. עם הזמן החלה להתגבש בראשם תוכנית: לאחראי על מחלקת הלחם יש זמן פנוי רב, וכך גם למנהל מחלקת התינוקות. ניתן לאחד את שתי המחלקות תחת עובד אחד ולחסוך בכוח אדם מיותר. ללא ספק, מחסנאי אחד יספיק במקום שניים. גם בתחום האבטחה הם הגיעו למסקנה שכיום ניתן לעקוב באמצעים טכנולוגיים שונים אחר אנשים הנוטים שלא לשלם עבור הקנייה, ובעצה אחת החליטו השניים שאין צורך במאבטח בכניסה לסופר וניתן לוותר עליו.

שרגא עבד בסופר במשך ארבע־עשרה שנים כמאבטח אך הוא לא הופתע במיוחד כאשר נקרא אל המשרד והובהר לו שלמרות הכאב שבדבר, נאלצים לפטר אותו כדי לשמור על מקום עבודתם של שאר חבריו. הוא קיווה עד הרגע האחרון שלא יאלצו לפטר אותו, אך תקוותו נכזבה. לצמד השותפים היה ברור שלאחר הקיצוצים שנקטו, עם כל הכאב הכרוך בהם, יתחיל הסופרמרקט לחזור למסלול והרווחיות תעלה מיום ליום. אולם לאחר מספר שבועות התברר שהדברים אינם קורים כמתוכנן. אומנם עלויות התפעול ירדו בצורה משמעותית, אך במקביל גם ההכנסות החלו לרדת בפתאומיות, ללא כל סיבה הגיונית. עוזי וברוך ניסו בכל דרך אפשרית להבין היכן טעו, אך לא ממש הצליחו. גם מסע פרסום שכונתי, שאילץ אותם להיפרד מעוד כמה אלפי שקלים, לא עשה את העבודה, והם הרגישו אובדי עצות.

אותו יום היה זה עוד בוקר שגרתי. מבט ביומנו של ברוך הזכיר לו שנקבעו לו בדיקות אצל הרופא. הוא הרים טלפון לעוזי כדי לעדכן אותו על האיחור הצפוי. "עוזי, בוקר טוב. יש לי מספר בדיקות אצל הרופא, אני מקווה שהכול בסדר", אמר ברוך. "תשמור על עצמך", השיב עוזי. ברוך חש שמצבו הביש של הסופר משפיע גם על בריאותו, והיה לו ברור שגם אצל שותפו המצב אינו שונה. "תודה, עוזי", הודה ברוך ויצא לעבר המרפאה.

בד"כ, בשעות הבוקר המרפאה השכונתית שקקה חיים, אך הבוקר היה שקט לשם שינוי. ברוך התיישב בחדר ההמתנה וחיכה שיקראו לו. "בוקר טוב!" נשמע לפתע קולו של אדם מבוגר, שהעיר אותו מהרהוריו. "בוקר טוב גם לך", השיב בחיוך. "אתה מהסופר, נכון?" שאל הזקן החביב. "כן", השיב ברוך, שכעת הבין מאין הוא מכיר את הקשיש הנחמד, שנמנה עם לקוחות הסופר. "הרבה זמן לא ראיתי אותך", אמר ברוך. "אתה מרגיש טוב?". "כן, הכול בסדר", השיב הקשיש. "נו, אז למה לא רואים אותך כבר אצלנו בסופר?" ניסה ברוך לברר. הזקן השיב. "יש לי שכן טוב שעורך עבורי את הקניות. ברוך הרגיש שיש כאן משהו נוסף המסתתר מתחת לפני השטח. "אולי יש עוד משהו שגורם לך לא לבקר אותנו?" הוא לא התכוון לוותר. הזקן חיך במבוכה. "אתה צעיר מדי בשביל להבין את זה", השיב. "אולי בכל זאת?" ברוך לא הרפה. הוא הרגיש שעלה על קצה החוט לפתרון הבעיה של הסופר. "הכל בגלל שרגא", אמר הזקן. ברוך השיב: "אבל שרגא כבר לא עובד אצלנו", אמר. "בדיוק בגלל זה גם אני כבר לא מגיע. אתם חושבים שאדם מגיע למכולת רק כדי לקנות לחם וחלב? ממש לא. בשבילי, ובשביל רבים כמוני,

הסופר מהווה הזדמנות לפגוש אנשים, לשוחח ולהפיג מעט את הבדידות. שרגא היה מתעניין בי, שאל על הילדים ועל הנכדים, מחליף איתי כמה מילים. הלחם, החלב והביצים היו רק התירוף. עכשיו אין לי כ"כ טעם להגיע לסופר – לי ולעוד רבים מחבריי". דלת חדרו של הרופא נפתחה, והזקן פסע פנימה, מותיר את ברוך מהורהר.

באותו בוקר קיבל שרגא שיחת טלפון. הוא התבקש להגיע למשרדי הסופר. התברר שיותר משהוא זקוק למקום העבודה בסופר – הסופר זקוק לו. לא חלף זמן רב, ושרגא שב לעמוד בפתח הסופר כשהוא מקבל את פני הלקוחות בחיוך, מתעניין בשלומם ומעניק להם אוזן קשבת. לא פלא שלאחר שבועות ספורים חזר הסופר להתמלא בלקוחות. הם הגיעו לקנות, אך לא פחות מכך – להרגיש שיש מי שרואה אותם, מקשיב להם ומתעניין בהם באמת. כך התברר לברוך ולעוזי שיעור חשוב: לא תמיד הנכס הגדול ביותר של העסק הוא המדפים, המחסנים או המוצרים. לפעמים הנכס היקר ביותר הוא דווקא האדם שמעניק חיוך, מילה טובה ותחושת שייכות – דברים שאי אפשר למדוד במספרים, אך ערכם גדול מכל חיסכון כספי.

הסעות כשירות

את הסיפור הבא סיפר רבי יוסף חיים גרינוואלד שליט"א:

בעיר חיפה התגורר יהודי תם, ישר וירא א-לוקים, שלאחר פטירתו סיפר עליו אחד המספידים את הסיפור הבא: ליהודי זה היתה התקשרות עסקית עם חברת ההסעות 'שחר' שפעלה באותם ימים בארץ ישראל. העסקים האירו לו פנים והוא התפרנס ברווח מעיסוק זה במשך כמה שנים, עד שביום מן הימים חברה זו התאחדה עם חברת ההסעות 'אגד', שהיו ידועים כמחללי שבת ותחת הנהלת אנשים כופרים ר"ל. כאשר נודע ליהודי זה על שיתוף הפעולה שנעשה בין חברת 'שחר', שממנה היתה פרנסתו, לבין חברת 'אגד', הלך לבעל ה'חזון אי"ש' וצ"ל ושאל אותו כדת מה לעשות, אם יוכל להמשיך בעבודתו ע"י חברת ההסעות, או שאסור מטעם עבירת חילול שבת שבידם. ה'חזון אי"ש' וצ"ל השיב לו כי הדבר אסור, וכי יש לו לבטל את השותפות ההיא ואל לא להמשיך להרוויח ממון ממנה. כשמע היהודי את תשובת ה'חזון אי"ש' החליט מיד לעשות ככל אשר יורה אותו, ועל אף שהיו כמה ממכריו שעסקו באותו ענין ובאותה עת חיפשו היתרים להמשיך לעסוק בפרנסה זו - הוא זכה, התגבר ועמד בניסיון של שמירת שבת בשלמות, ומיד הפסיק כל קשר ועסק עם אותה החברה.

מן אותו יום ואילך היה היהודי הלז מתייגע קשות להמציא טרף לביתו, ולעומת זאת לחבריו, שהמשיכו בדרכם הקלוקלת נגד הוראת ה'חזון אי"ש' וצ"ל, היתה פרנסה בהרחבה ועושר גשמי. ויהי במלאות ימיו ושנותיו של אותו יהודי, בהגיעו לימי הזקנה, פגש את אחד ממכריו, מאותם אלו שלא נשמעו להוראת ה'חזון אי"ש'. 'ההוא הראה לו על בנין גדול בעיר השייך לו, הודות

לעשירותו הגדולה ששאב מעבודתו, שלא כדת תורה, ודיבר בלעג ובביטול נגדו על אשר הלך בתמימות לב והפסיק את שותפותו עם בעלי המפעל ההוא. היהודי חזר לביתו, סיפר את הדברים לבניו היקרים והכריז בלהט: 'וכי תחשבו שהנני מקנא בו על אותו עושר, וכי תחשבו ח"ו שהפסדתי ממסירות נפשי על שמירת שבת? לא ולא! לאיש ההוא שלא עמד בניסיון והמשיך במסחר שיש בו חשש חילול שבת, יש עשירות גדולה בגשמיות, אבל כל בניו עזבו את דרכו, נמשכו אחר רוח הכפירה ששררה ברחובות, עד שלדאבוננו לא נשאר בהם אף אחד ששומר שבת! אבל אנו, שזכינו ועמדנו בניסיון ונתרחקנו מכל מגע של חשש חילול שבת, אכן נתיגענו קשות יום יום והתמודדנו עם קושי הפרנסה, אבל זכינו לרכוש גדול - להצלחה מרובה בחינוך הבנים ובני הבנים, כאשר כולם כאחד הם ב"ה תלמידי חכמים ומרביצי תורה, ויראת השם נסוכה על פניהם. זהו העושר האמיתי אשר כל יד ירא וחרד מתברך בו, ומשים תקוותו בו.

השקר הטוב ביותר

אני רוצה לשמוע את השקר הטוב ביותר! הכריז המלך והעביר את ההודעה בכל רחבי הממלכה. הגיעו המונים. שקרנים מפורסמים, רמאים עם תעודות, בדאים מומחים, כולם עמדו בתור והתחרו ביניהם מי יצליח לספר את "השקר הטוב ביותר". 'את זה כבר שמעתי!' אמר המלך לראשון. גם זה סיפור מוכר! פסל המלך את השני. 'תמציא כבר משהו מרענן, לשם שינוי!' כעס המלך על השלישי. 'אפילו לשקר, אתם לא מצליחים!' התרעם המלך בסופו של יום ארוך, כאשר אף אחד מהסיפורים לא השביע את רצונו. 'נמאס לי לשמוע שטויות!' הכריז המלך בבוקרו של היום השני, 'שמישהו יבוא לכאן סוף סוף ויספר לי שקר רציני, משהו מחוכם, עסיסי, משהו שאפשר ליהנות ממנו!' ואז הגיע החכם העני הוא שמע את ההכרזה של המלך, 'מה אתה עושה כאן?' התפלא המלך שהכיר את החכם משכבר הימים 'דבר חשוב לי אליך אדוני המלך', אמר החכם 'לפני שלושים שנה, כשאביך, המלך הקודם עליו השלום והמנוחה, היה בחיים, נקלעה הממלכה לקשיים כלכליים, בארמון המלוכה שרר מחסור קשה, והמלך בא אליי לבקש שאלווה לו כסף. הלוותי לו שק מלא דינרי זהב ועכשיו, באתי לתבוע את החוב'. 'השתגעת?! נפלת על הראש?! נראה לך שאבא שלי היה בא לבקש הלוואה?! אתה שקרן!' הושיט החכם את שקו ופנה אל המלך: 'בכל מקרה תצטרך למלאות את השק הזה בדינרי זהב. שהרי אם דיברתי אמת, חובה עליך לפרוע את החוב. ואם שקר בפי הרי זכיתי בפרס הגדול שהבטחת. הורה למשרתיו למלאות את שקו של החכם בדינרי זהב. 'אולי תגיד לי מה אתה מתכוון לעשות בזהב?' התעניין המלך. - 'אשלח אותו לים' אמר החכם. - 'השתגעת?! חשבתי שאתה איש חכם?!' צעק המלך. כנראה שאני חי במדינה של משוגעים. אם תמורת השקר אפשר לקבל שק מלא דינרי זהב, ואילו את האמת אין מי שיעריך, אז כנראה שמשהו פה משובש באמת.. טוב לי להיות אביון אמיתי מאשר שקרן עשיר!

כפר הצדיקים

יהודי אירח את הרב יצחק לוי וסיפר לו שבכפר קיימת קהילה של כמה עשרות משפחות יהודיות. 'ומה המצב הרוחני של היהודים פה?' שאל הרב את היהודי. 'ברוך ה', כולנו בעיירה צדיקים. הרב התפלא לנוכח ההצהרה, אבל אמר בליבו: אולי באמת הגעתי לעיירה כל כך נידחת, שאפילו היצר הרע לא מגיע לפה... למחרת פגש הרב יהודי אחר, וגם כאן התעניין הרב על מצב הדת הקהילה. 'כולם פה בסדר גמור', אמר היהודי השני. 'לא גונבים, לא רוצחים, לא משקרים – 'ומה עם תפילה במניין, לימוד תורה, גמילות חסדים?' שאל הרב. לגבי מצוות – ה" יעזור...'. הבין הרב שבקהילה השתרשה תפיסה מוטעית ולפיה מספיק להימנע מעבירות,

למחרת שלח הרב להודיע ליהודי המקום שמישהו מת במפתיע, והרב האורח מבקש שהם יגיעו ללוות את המת בדרכו האחרונה. כשהיהודים הגיעו לבית הכנסת, עמד הרב ליד ארון המתים העטוף בטלית, ופניו עצובות. איש לא ידע מיהו הנפטר..

'רבותי היקרים', פתח הרב בהספדו, 'אנו מלווים היום למנוחות מישהו שלא דיבר בכל חייו לשון הרע. הוא לא נטל פרוטה שלא שייכת לו'. ולא הוציא מפיו דבר שקר. מעולם לא התלונן. לעיתים קיללו או הכו אותו, אבל מעולם, לא שמענו מפיו אפילו מילה אחת נגד שום אדם. והרב המשיך בקול בוכים: 'הנפטר שלנו הסתפק במועט. לא היה לו עניין במותרות. בכל חייו הוא לא אכל בשר ולא שתה יין. הוא לא בא בטענות לאף אחד וחי בפשטות מוחלטת.' אבל מי זה? נשמעו קולות מתוך הקהל. 'מי האיש ומה שמו?' הרב נתן אות לשמשו, והוא הוריד בבת אחת את הסדין מארון המתים. כל משתתפי הלוויה נרתעו בבהלה, אבל אחרי רגע הפכה הבהלה לכעס ולתדהמה. בתוך הארון שכב ... 'סוס מת'. כפי שאתם רואים, הסוס לא משקר, לא גונב, מסתפק במועט ולא מתלונן – אבל בכל זאת הוא נשאר סוס, ומדוע? לא מספיק להימנע מעבירות וממעשים רעים, אלא צריך גם 'עשה טוב' – לעשות מצוות, להתפלל, ללמוד תורה ולגמול חסד האחד עם השני'. הציבור שהיה שם הבינו את הלקח. הם ביקשו מהרב להישאר אצלם תקופה מסוימת, ולהדריך אותם כיצד להיות יהודים טובים.

מעשה בכוס תה (יקותיאל יהודה גנזל)

היה זה כשמרן הגרא"מ שך זצוק"ל הופיע לביקור במעונו של מרן הגרי"ז מבריסק זי"ע, ביקור שלווה בשיחה תורנית למדנית ומעמיקה שבמהלכה ביקש הרב מבריסק מבתו הנערה שתכין עבורו כוס תה. כחלוף דקות היא הופיעה בחדר עם כוס תה וקערית של סוכר. ויצאה. הרב מבריסק קרא לה שוב וביקש ממנה שתבזוק את הסוכר לתוך הכוס. היא פעלה כמצווה, הכניסה את הסוכר. ויצאה. ושוב מזמן אותה אביה הגדול פנימה, כשהפעם הוא מבקש ממנה שתערבב את הסוכר שבתוך התה. היא בחשה בכוס. ויצאה.

הרב שך שנכח בנעשה, התפלא בקול: "וכי למה הרב מטריח אותה כך, שוב ושוב, על דברים של מה בכך?" השיבו הרב מבריסק, כשהפעם הוא זה שמתפלא: "וכי כיבוד אב הוא דבר של מה בכך? הלא חפץ אני לזכותה במצווה גדולה זו!"

סיפור זה (למרות שהוא מגיע עד הקצה) צריך לעמוד נוכח עינינו, הורים וילדים כאחד, במיוחד בתקופה זו, תקופת בין־הזמנים, כשהילדים נמצאים הרבה יותר בבית. לפעמים הורים (כאחד מחוליי הדור האחרון, דור הפרוגרס) חושבים פעמיים לפני שהם מבקשים מהילד, הבחור או הנערה, סיוע ועזרה, גם אם בדברים של מה בכך. עלינו לזכור (וכמובן לא להגיע למצב שהילד מרגיש מנוצל מדי) שבכל פעם שאבא או אמא מבקשים משהו מהבן או הבת, הם מזכים אותם במצוות כיבוד־אב, מהמצוות החשובות בתורה שמזכות את האדם באריכות ימים, בעולם הזה ובעולם הבא. או כפי ששמעתי פעם מאיש חינוך מורם: לפעמים יש הורים שאומרים: "הבחור חזר לכמה ימים בין זמן קיץ לזמן אלול, נכבד אותו ולא נבקש ממנו לסייע, כדי שיוכל לנוח ולאגור כוחות לזמן הבא". ואני אומר להם: "אם הבחור יופיע בתחילת זמן אלול עם סל של 'כיבוד אב ואם', הוא הרבה יותר יצליח בתורה, בהתעלות.